

Op de korrel

FOTO: MARIA BROUWER

De brandweerman

“EU wil scherper toezicht op accountants”, kopte het Financieel Dagblad twee weken geleden. Aanleiding was het verschijnen van de herziene Achtste Richtlijn, die de kaders stelt voor de wettelijke controle in de EU-lidstaten. Het bericht ergerde me. Niet zozeer vanwege de inhoud - de beschreven voorstellen zijn alle zinvol en noodzakelijk - maar vanwege de toonzetting. Er was een ondertoon van wantrouwen die de lezer onontkoombaar deed concluderen dat accountants maar eens stevig aan de ketting moesten worden gelegd. Het bericht stond niet op zichzelf. Ook in het kader van het debat ‘Nederland Fraudeland’ werd de accountant herhaaldelijk ten tonele gevoerd: niet als zelfstandig en actief professional, maar als falende en medeplichtige uitvoerder. Ten slotte deden ook de werkgevers nog een duit in het zakje: door een te rigide opstelling bij de verwerking van pensioenverplichtingen in de jaarrekening zouden accountants het Nederlandse bedrijfsleven grote schade toebrengen. Het VNO-NCW constateerde dat accountants er niets van begrepen.

In de VS doen ze jaarlijks peilingen naar de populariteit van beroepsgroepen. De helden zijn voorspelbaar. In 2002 stond op nummer 1 de brandweerman, gewaardeerd om zijn altruïsme en moed tijdens de aanslagen op het WTC. Maar ook de verliezers laten zich raden. De grootste daler dit jaar was de accountant; hij deelt inmiddels een veertiende plaats met de makelaar en de politicus.

Gevaarlijker nog dan de negatieve kritiek zelf is dat we eraan gewend dreigen te raken. Dat we de schouders ophalen bij iedere nieuwe aantijging en gewoon doorgaan met de routine van alledag. Bovendien neemt de behoefte aan degelijk controlewerk alleen nog maar toe, dus waarom zouden we ons al te druk maken?

Een riskante attitude, naar mijn bescheiden mening. Een houding die zich zal wreken op de arbeidsmarkt. De krapte in het aanbod van hoogopgeleiden zal de komende jaren aanhouden en daarmee zal ook de strijd om de getalenteerde en ambitieuze student heviger worden. Hoeveel aankomende studenten zijn straks bereid te kiezen voor een moeilijk beroep dat ook nog eens over een geringe maatschappelijke status beschikt?

Ook de politiek zal druk blijven uitoefenen, een druk die tot uiting komt in meer regels en scherper toezicht. Een beroep dat zo sterk aan banden ligt, is weinig aantrekkelijk voor heldere, kritische en onafhankelijke geesten. Terwijl we hieraan juist zo dringend behoefte hebben.

Ik kan u verzekeren dat we als NIVRA fors inspanningen leveren om de positie van de accountant te verbeteren. We nemen actief deel aan discussies op radio, tv en in de kranten. We scherpen regels aan en zijn alert op overtredingen en voeren een permanent maatschappelijk debat.

Maar het is niet genoeg. Herstel van vertrouwen kan niet alleen door de beroepsorganisatie worden bewerkstelligd, ook de praktiserend accountant zal een steentje moeten bijdragen. Door de IAS-regels inzake pensioenen toe te passen als dat moet. Door actief op te treden als er fraude wordt vermoed. Of door het weigeren van de handtekening als daar aanleiding voor is. Populair zullen we er ons niet mee maken, maar we dwingen wel respect af. Wie vertrouwen en respect wil verdienen, laat de zaak niet smeulen, maar helpt actief om het vuur te bestrijden of beter nog, te voorkomen. Het zal onze reputatie ten goede komen: wat minder makelaar en wat meer brandweerman.

Gert Smit
algemeen directeur